**Cena 60 hal.**

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano — także w poniedziałki.

ADRES redakcyi i administracyi: Kraków ul. Stradom l. 13.

Nr. Telefonu 279, w nocy 1550. Rękopisów nie zwraca się.

KONTO czek P. K. O. Nr. 141.123.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

# Nowy Dziennik

**Cena 60 hal.**

Prenumerata w Krakowie mies. 14 K. — kwart. 41 K. — z odnoszeniem do domu mies. 16 K. kwart. 48 K. — Na prowincyi mies. 16 K. — kwart. 48 K. — Za granicą: mies. 18 K. — kwartalnie 54 koron.

Cena ogłoszeń: 1 w. pet. I str. 0.80 [Mk. 0. 80]. Nadesłane 1 w. pet. 3 — [Mk. 3.—]. Tekst 1 w. pet. 5.00 [Mk. 5].

Zawiadomienia ślubne i gratulacye: 25 K. —.

**Rok II.** Kraków, piątek 5 grudnia 1919. **Nr. 272**

## Nahum Sokołow o sprawie palestyńskiej.

**Specyalny wywiad dla »Nowego Dziennika«.**

(Od naszego korespondenta londyńskiego).

**Londyn**, 25 listopada 1919.

Skorzystałem onegdaj z obecności p. Nahuma Sokołowa w Londynie, by z nim odbyć wywiad w sprawie przyszłości Palestyny i żydostwa golusowego.

Zapytany, czy oświadczenia Emira Fajzula nie mogą mieć szkodliwego wpływu na konferencyę pokojową odnośnie do sprawy palestyńskiej, odpowiedział Sokołow: Nie należy się niepokoić z powodu oświadczeń, jakie złożył Emir Fajzal przed przedstawicielami »Jewish Chronicle« w sprawie żądań żydowskich w Palestynie. Oświadczenia jego nie przyniosą żadnej szkody sprawie syońskiej, ani też nie mogą popsuć naszej sprawy na konferencyi pokojowej. Jak zresztą powszechnie wiadomo, oświadczył się Emir Fajzal pozatem za syonizmem.

— Jakie są widoki pokojowego współżycia pomiędzy Żydami i Arabami w Palestynie?

— Sprawie wzajemnego stosunku pomiędzy Żydami i Arabami poświęcamy bardzo wiele uwagi. Postawiliśmy sobie za cel, możliwie ułatwić drogę do przyjaznego współżycia. Mamy nadzieję, iż osiągniemy pomyślne rezultaty. Sytuacya znacznie się poprawi, gdy mandat będzie już ustalony, a intrygi ustaną.

— Czy ograniczenia imigracyjne nie mogą doprowadzić do katastrofy wśród żydostwa wschodnio europejskiego.

— Rzecz jasna, iż ograniczenia imigracyjne, czynione przez palestyńskie władze wojskowe, są bardzo przykre dla każdego syonisty, dbającego o dobro narodu żydowskiego. Każdy odpowiedzialny syonista uznaje, że Palestyna nie jest w stanie przyjąć w pierwszych kilku latach wielkich mas. Z chwilą, gdy się rozpoczną roboty publiczne, nastąpi atoli możliwość zatrudnienia wielkiej ilości Żydów. Wówczas będzie się mogła rozpocząć imigracya masowa.

— Jak długo mniej więcej potrwa jeszcze, aż sprawa palestyńska zostanie ostatecznie rozwiązaną na konferencyi pokojowej?

— Zdaje się, iż sprawa turecka nie zostanie rozwiązaną przed lutym lub marcem 1920. Uchwała w sprawie mandatu nad Palestyną zapadnie bezpośrednio potem.

— Jakie są skutki pracy Komitetu Delegacyj żydowskich odnośnie do praw żydowskich w krajach wschodnio europejskich?

— Komitet zjednoczonych Delegacyj żydowskich został oficyalnie uznany przez konferencyę pokojową i uważany jest za oficyalną reprezentacyę mniejszości żydowskich w krajach, które Delegacye te reprezentują. Można żywić najlepsze nadzieje co do pracy Komitetu.

Wkońcu zapytałem jeszcze, jakie jest zdanie Sokołowa odnośnie do przyszłości żydostwa w Polsce?

— O Żydach w Polsce nie da się pomówić krótko. Jedno atoli jest pewnem. Sytuacya znacznie się poprawi, skoro Polska zrealizuje dodatek do traktatu pokojowego, który podpisała i który ustala prawa mniejszości narodowych.

Naogół należy stwierdzić, iż Sokołow bardzo optymistycznie zapatruje się na sprawę żydowską w ogólności, a palestyńską w szczególności.

*B. A. Sochaczewski.*

## Rozruchy we Włoszech.

**Berlin.** PAT. »Berliner Tageblatt« donosi z Rzymu: Po otwarciu Izby przyszło w poniedziałek w nocy do bójki między socyalistami a nacyonalistami. Socyalistyczny poseł Murari został przed południem otoczony przez grupę nacyonalistów i pobity. Socyaliści zaprotestowali przeciwko temu w Izbie i wieczorem usiłowali urządzić manifestacyę, co wywołało kontrmanifestacyę ze strony partyi mieszczańskiej. Przyszło do poważnych bójek, wojsko musiało opróżnić plac. Wieczorem, odbyło się zgromadzenie socyalistyczne, po którem przywódców socyalistycznych obrzucili wyzwiskami nacyonaliści. Policya musiała ponownie wkroczyć poczem przyszło do poważnej bójki między socyalistami a policyą. Posłowie Bartoci i Ramita zostali poważnie zranieni. Naczelny redaktor dziennika »Avanti«, Berrafi, został aresztowany z powodu obrazy policyi i był przez kilka godzin przytrzymany. Socyalni demokraci uchwalili jako protest przeciwko tym zajściom strajk generalny w Rzymie na nieograniczony czas.

K. BAZYLEA. (Tel. wł). Donoszą z Medyolanu, że robotnicze związki zawodowe proklamowały na dziś popołudniu strejk generalny, który się też natychmiast rozpoczął. W galeryi »Vittorio Emanuele«, gdzie strejkujący odbywali zgromadzenie padły strzały na karabinierów, którzy przybyli tu dla strzeżenia porządku i zapobieżenia ewentualnym ekscesom. Karabinierzy ze swej strony odpowiedzieli strzałami, skutkiem czego było wielu zabitych. i ciężko rannych. Wśród ludności medyolańskiej panuje wielkie wzburzenie. Obawiają się, że strejk potrwa długo i przybierze niebezpieczne formy.

WIEDEN. PAT. Biuro kor. donosi z Rzymu dnia 2 bm. Wczoraj było kilku socyalistycznych posłów przedmiotem wrogich manifestacyi na placu Colonne. Skutkiem tego uchwaliła giełda robotnicza strajk na wtorek rano. Strajk rozpoczął się bez zaburzeń. Tramwaje i dorożki nie kursowały. W izbie zgłoszono ostrą interpelacyę przeciwko oficerom, którzy uczestniczyli w demonstracyach. Także w Medyolanie i we Florencyi proklamowano strajk generalny. W Medyolanie wydarzyły się starcia, przyczem zabito dwóch demonstrantów. W Rzymie nie pojawił się żaden dziennik.

## Orlando prezydentem Izby włoskiej.

RZYM. PAT. dnia 3 bm. Prezydentem Izby został wybrany Orlando. Otrzymał on 251 głosów. Lazzari 143 głosów. Tittoni został zaproponowany przez króla oficyalnie na prezydenta senatu.

## Wilson w sprawie adryatyckiej.

K. RZYM. (Tel. wł.) Dzienniki włoskie donoszą, że Wilson wystosował pismo do rządu włoskiego w sprawie adryatyckiej następującej treści: Panowie wiecie, że stanowisko moje w sprawie rjeckiej jest niezmienne. Nie jest ono podyktowane brakiem sympatyi dla narodu włoskiego, lecz jest ono jedynie wynikiem przekonania mego i mojego rządu. Wszelkie inne uregulowanie tej sprawy, które nie jest zgodne z tem stanowiskiem jest niedopuszczalne. Kwestyę adryatycką należy jak najrychlej załatwić zgodnie z postanowieniami konferencyi paryskiej, gdyż leży to w interesie pokoju, którego narody europejskie tak bardzo potrzebują. W kwestyi gospodarczej odbudowy liczyć mogą na nasze poparcie tylko te narody, którzy nasz program państwowy zaakceptują.

## Orędzie Wilsona.

WIEDEN. PAT. »Tel. Comp.« donosi z Waszyngtonu, dnia 3 bm. W orędziu swojem do kongresu, wyraził Wilson życzenia zaprowadzenia na przyszłość systemu budżetowego, któryby umożliwił kontrolę wydatków. Następnie domaga się, aby dawniejsi członkowie armii otrzymywali wsparcia. Ma być udoskonalony system rozdziału żywności, a dostarczenie żywności ma być poddane ostrzejszej kontroli. Nadto domaga się Wilson ostrych zarządzeń ustawodawczych przeciwko wrogom rządu, w szczególności przeciwko anarchistom, dalej domaga się znacznego podwyższenia podatku dochodowego, i podatku od zysków wojennych. Co do stanu interesów amerykańskich oświadcza prezydent, że dawna Mało-Amerykańska polityka musi być zaniechana. Skutkiem niej jest handel amerykański wtłoczony w pewnego rodzaju kaftan bezpieczeństwa. Musi się uwzględnić potrzeby nowego czasu. Co do kwestyi kolejowych, wyda Wilson później osobne orędzie.

## Otwarcie kongresu amerykańskiego.

PRAGA. PAT. Czeskie biuro prasowe donosi z Waszyngtonu. Kongres amerykański odbył pierwsze posiedzenie inauguracyjne. Jutro oczekują wygłoszenia przez Wilsona orędzia.

## O pomoc dla niem. Austryi.

L. **Wiedeń.** (Telefonem). Dziś przedpołudniem odbyła się konferencya z przedstawicielami misyi koalicyjnych w sprawie pomocy dla niem. Austryi. Kanclerz państwa zażądał ustnych obrad między 5 a 10 grudnia w Paryżu.

## Poważne obawy o los traktatu pokojowego.

**Genewa.** (Tel. wł.). Paryski korespondent »Corriere della Sera« telegrafuje, że zaostrzenie się kwestyi traktatu pokojowego w Ameryce budzi w kołach koalicyi poważny niepokój. W sytuacyi obecnej Amerykanie będą zmuszeni wystąpić ze wszystkich komisyj, a Wilson sam usunąć się formalnie z konferencyi pokojowej. Delegacya amerykańska w Paryżu uważa też sytuacyę za bardzo poważną. W francuskich kołach dyplomatycznych spodziewają się wprawdzie ciągle jeszcze kompromisu, w kołach angielskich jednak panuje powszechny pesymizm, połączony z pewną dozą egoistycznego zadowolenia, że przynajmniej przy rozwiązaniu kwestyi tureckiej Ameryka nie będzie mogła odegrać dotychczasowej kierującej roli.

**Paryż.** PAT. »Chicago Tribune« dowiaduje się, że po rozwiązaniu amerykańskiej delegacyi pokojowej, co nastąpi jeszcze w tym tygodniu, ambasador amerykański Wallace będzie brał udział w obradach Rady najwyższej jako przedstawiciel Ameryki. Początkowo myślano o tem, ażeby wogóle nie wysyłać żadnego przedstawiciela amerykańskiego do Rady najwyższej konferencyi pokojowej i aby amerykański ambasador był jedynie upoważniony do podpisania traktatu pokojowego, którego tekst jest już ustalony. Ostatecznie jednak odstąpiono od tego planu.

## Zaostrzenie się konfliktu między koalicyą a Niemcami.

BERLIN, (Tel. wł.) Z powodu konfliktu z koalicyą wybuchło tu przesilenie gabinetowe. Część członków gabinetu jest mianowicie za odrzuceniem ultimatum koalicyi.

LUGANO. (Tel. wł.) »Corriere della Sera« donosi z Paryża, że w Londynie ma się odbyć konferencya wielkich mocarstw, celem powzięcia uchwał w sprawie oporu Niemiec i nieprzyjęcia traktatu pokojowego przez senat amerykański.

## Przed wezwaniem polskiej delegacyi pokojowej do Warszawy.

M. **Warszawa.** (Telefonem). Dziś odbyło się posiedzenie posłów wschodnio-galicyjskich, na którem przyjęto uchwałę, żądającą, by wezwano polską delegacyę pokojową w Paryżu do Warszawy. O ile komisya dla spraw zagranicznych na swem jutrzejszem posiedzeniu zaaprobuje stanowisko posłów wschodnio-galicyjskich, polska delegacya pokojowa zostanie niezwłocznie telegraficznie zawezwaną do Warszawy.

Posłowie wschodnio-galicyjscy zwrócili się do Marszałka Sejmu z żądaniem, by ich dopuszczono do udziału w posiedzeniu komisyi dla spraw zagr., na którem będzie omawiana sprawa Galicyi wschodniej. W przeciwnym razie zmuszeni będą złożyć swe mandaty.

## Sprawa Gdańska w Paryżu.

WARSZAWA. Korespondent paryski »Kuryera Porannego« donosi: Omawiając kwestyę Gdańska Rada Najwyższa zaproponowała, aby komisya techniczna i polityczna dla spraw Gdańska obradowały w Gdańsku, przyczem komisya polityczna obradowałaby także w Paryżu. Prace przygotowawcze miałyby trwać przez dwa miesiące.

Delegat Naczelnika Państwa poseł Patek zaproponował, by komisya techniczna pracowała w Gdańsku, a komisya polityczna wyłącznie w Paryżu. Na prace przygotowawcze proponował Patek jeden miesiąc, argumentując, że komisya powinna pracować tem spieszniej, że Gdańszczanie zbyt już długo czekali na rozstrzygnięcie ich losu.

— Koalicyjna Rada Najwyższa ogłasza odpowiedź do Niemiec, w której podkreśla winę Niemiec za zwlekanie przy spełnianiu warunków pokojowych.

— Skandynawski centralny komitet ratunkowy dla żydowskich ofiar wojny uchwalił zwołać konferencyę żydowskich towarzystw ratunkowych w Skandynawii.

## Dookoła przesilenia gabinetowego.

### Gabinet koalicyjno-fachowy.

WARSZAWA. »Kuryer Warszawski« dowiaduje się z wiarogodnego źródła, że prezes ministrów Paderewski wysunął koncepcyę gabinetu koalicyjno-fachowego, do którego mogliby wejść zarówno ludzie z poza sejmu, jak i fachowcy ze stronnictw, reprezentowanych w Izbie.

Projekt powyższy przedstawiony będzie stronnictwom. W razie, gdyby kluby nie przyjęły projektu, stworzona będzie sytuacya, w której kluby złożą formalne w tym kierunku oświadczenia, a to ze względu na politykę zagraniczną.

LWÓW. Korespondent warszawski »Gazety Porannej« donosi, że Paderewski dąży do utworzenia rządu bezpartyjnego na platformie koalicyjnej. Bezpartyjność ta ma być tak silnie zaakcentowana, że każdy członek gabinetu musiałby wystąpić ze stronnictwa, do którego należał.

### Paderewski — kanclerzem państwa?

LWÓW. W »Słowie Polskiem« czytamy: W sferach sejmowych omawianą jest myśl utworzenia stanowiska Kanclerza Państwa i powierzenia jej Paderewskiemu. Stanowisko prezydenta ministrów zostałoby utrzymanem i obsadzonem przez inną osobę. Rozwiązanie to zachowałoby dla państwa wszystkie walory, jakie przedstawia Paderewski, a zarazem usuwało go z pod bezpośredniej walki stronnictw, która skupia się koło jego osoby, jako prezydenta gabinetu. Kwestya zakresu działania Kanclerza dotąd nie istniejącego, jest otwartą i może być przystosowaną dowolnie do sytuacyi zewnętrznej i wewnętrznej.

### O wiceprezydenturę gabinetu.

WARSZAWA. (Tel. wł.) P. Paderewski zaproponował przewodniczącemu klubu narodowego Zjedn. ludowego, pos. Skulskiemu, objęcie stanowiska wiceprezesa gabinetu.

Pos. Skulski ze swej strony doradzał ofiarowanie tego stanowiska p. Wojciechowskiemu, a ewentualnie jen. Sosnkowskiemu. Jednocześnie oświadczył, że w razie, gdyby powyższe kombinacye nie mogły być zrealizowane, może objąć proponowane mu stanowisko, a to dlatego, aby nie utrudniać akcyi tworzenia gabinetu.

### Dlaczego endecya nie wejdzie do gabinetu?

**Warszawa.** (Tel. wł.). Uchwała narodowej demokracyi w sprawie niebrania oficyalnego udziału w gabinecie jest, jak twierdzą w kuluarach sejmowych, rezultatem klęski, poniesionej przez politykę N.-D. w sprawie Galicyi wsch.

*

M. WARSZAWA. (Telefonem). Dziś odbyło się posiedzenie klubu ludowców, na którem uchwalono wyrazić zaufanie kierownictwu klubu. Nie odmówiono jednak wyraźnie kierownictwu prawa do konferowania i wejścia w różne kombinacye z Paderewskim. Dziś udał się pos. Fichna (N. Z. R.) na zamek, gdzie konferował z Paderewskim. W ciągu dnia jutrzejszego ma zapaść ważna decyzya.

Jutro ma prezydent Paderewski udać się do Belwederu.

## Z działalności komisyi dla internowanych.

LWÓW. »Chwila« donosi: Komisya dla internowanych pozostanie we Lwowie jeszcze przez kilka dni.

Delegaci Rządu przyjęli memoryały wręczone im dzisiaj przez przedstawiciela Żydów dra Dogilewskiego oraz przez przedstawicieli Ukraińców pp. Hankiewicza i Kmiecikiewicza. Ostateczna decyzya co do odrodzenia i powrotu delegatów Rządu do Warszawy zapadnie po wysłuchaniu opinii przedstawicieli społeczeństwa polskiego Cieńskiego i Wasunga, którzy chwilowo przebywają poza Lwowem i mają w najbliższych dniach powrócić

Ze względu na nastąpić mającą reorganizacyę komisyi dla spraw internowanych Ukraińców i Żydów przez jedną i tę samą komisyę nie przyczyni się do zbytecznego przewleczenia sprawy. Reprezentant ludności żydowskiej dr Mojżesz Dogilewski zaproponował w tym celu utworzenie odrębnej komisyi dla rozpatrzenia spraw internowanych Żydów. Odrębna taka komisya mogłaby w krótkim czasie nawet bez utworzenia osobnych subkomisyj dla każdego obozu internowanych załatwić wszystkie sprawy żydowskich internowanych.

## Samuel w ministerstwie dla spraw zagranicznych.

M. WARSZAWA. (Telef.) Dziś odwiedził p. Samuel ministerstwo dla spraw zagranicznych, gdzie się pożegnał przed odjazdem i wyjął potrzebne mu dokumenty podróży. W ministerstwie konferował Samuel z szefem sekcyi dla spraw żydowskich, przyczem poruszył także sprawę tak licznych w ostatnim czasie konfiskat pism żydowskich. P. Samuel oświadczył, iż władze dotychczas nic nie przedsięwzięły, by zrealizować §. 93.

Wizytę u prez. Paderewskiego odroczył p. Samuel do piątku.

## Posiedzenie Komitetu Centralnego Organ. syon. w Polsce.

**Warszawa.** (Telefonem). W dniach 30 listopada, 1 i 2 bm. odbyło się w Warszawie posiedzenie pełnego Komitetu Centralnego Organizacyi syońskiej w Polsce. Przewodniczący dr K l u m e l złożył obszerne sprawozdanie ze wszystkich dziedzin pracy za czas od ostatniej konferencyi krajowej. Sprawozdanie to uzupełnili kierownicy poszczególnych oddziałów, w szczególności pp. Lewite imieniem oddziału palestyńskiego, Braude imieniem oddziału dla spraw szkół i oświaty, pos. Grünbaum imieniem oddziału dla spraw politycznych i pos. Hartglas imieniem oddziału dla spraw gospodarczych. Sprawozdanie wykazało o l b r z y m i w z r o s t a g e n d, związanych z akcyą palestyńską, jak też ze sprawami w kraju.

W dyskusyi uczestniczyli niemal wszyscy członkowie K. C. Zastanawiano się w szczególności nad sprawą wyborów do kahałów w b. Kongresówce, nad sprawą projektowanego Zjazdu wszystkich żydowskich radnych gmin w b. Kongresówce, który to Zjazd dotąd nie mógł przyjść do skutku z powodu opornego stanowiska partyj lewicowych i ciasnego, a dla sprawy żydowskiej szkodliwego stanowiska »Szlome Emune Israel« i folkistów.

Zastanawiano się również nad sprawą spoczynku niedzielnego i nad obecnem położeniem politycznem Żydów polskich. We wszystkich sprawach powyższych powzięto rezolucye.

Punktem centralnym obrad, który skupił na sobie główną uwagę, był referat członka Komitetu Akcyjnego p. A. P o d l i s z e w s k i e g o, który niedawno temu brał udział w obradach Ściślego Komitetu (E. A. C.) organizacye syońskiej. Podał on do wiadomości ostatnie wiadomości o stanie sprawy palestyńskiej, brzmiące b a r d z o p o m y ś l n i e i dające podstawę do silnej nadziei, że a k c y a p r z y g o t o w a w c z a d o k o l o n i z a c y i i e m i g r a c y i będzie się mogła już w najbliższym czasie rozpocząć. Sprawozdanie p. Podliszewskiego przyjęto z radością do wiadomości.

Wreszcie posiedzenie zajmowało się sprawą wyborów na Zjazd w Bazylei.

Ostatni punkt porządku dziennego stanowiły sprawy organizacyjne, po których obrady zakończyły się we wtorek o godz. 10 wieczór.

Z galicyjskich członków K. C. brali udział w posiedzeniu pos. dr Thon, dr Abr. Kornhäuser i dr Ign. Schwarzbart

## Nowa fala pogromowa na Ukrainie.

LWÓW. »Gazeta Poranna« donosi z Wiednia: Z Bukaresztu donoszą: Przez całą Ukrainę zaokupowaną przez Denikina idzie nowa fala pogromów. Udział w tych pogromach biorą nietylko żołnierze ale i oficerowie armii ochotniczej. Jeden z najstraszliwszych pogromów odbył się w Jekaterynosławiu, gdzie wymordowano około 5.000 Żydów a wszystkie sklepy doszczętnie zrabowano. Wszystkie oddziały powstańcze i bandy, operujące na tyłach armii ochotniczej nie znają żadnej litości i we wszystkich miejscowościach napadają i wyrzynają wszystkich Żydów. Na Ukrainę ma znowu zjechać misya mająca na celu zbadanie liczby ofiar i przyjść im z doraźną pomocą.

## Protest uchodźców wiedeńskich.

L. WIEDEN. (Telefonem). Jutro przyjmie sekretarz stanu Sever reprezentantów uchodźców, którzy założą protest przeciw bezwzględnemu postępowaniu władz niemiecko-austryackich.

## Sprzedaż wiedeńskich przedsiębiorstw miejskich.

L. WIEDEN. (Telef.) Przedsiębiorstwa miejskie, tramway i elektrownia mają być sprzedane angielsko-amerykańskiemu konsorcyum.

## Za pamiętniki o dworze Karola.

L. **Wiedeń.** (Telef.) Z Budapesztu donoszą, że londyńskie „Timesy“ ofiarowały księciu Windischgrätzowi 11 milionów Kor. za napisanie pamiętników, mających za przedmiot stosunki panujące na dworze Karola w ostatnim roku jego panowania.

— L (Telef.) Policya wiedeńska wykryła, że likwidujący oficerzy urządzili w burgu cesarskim jaskinię gry hazardowej.

## Związek gospodarczy państw naddunajskich.

PARYZ. (Tel. Komp.) Ze sprawozdania posła Clarka wynika, że wkrótce ma powstać związek gospodarczy Austryi Węgier, Czecho-Słowacyi i Jugosławii. Związek ten nie ma mieć żadnej barwy politycznej. Jest możliwem, że także Włochy przystąpią do tego związku.

## Przesilenie gabinetowe w Pradze.

L. **Wiedeń.** (Telef.) Z Pragi donoszą, że 4 socyalistycznych ministrów zgłosiło swą dymisyę, co oznacza faktycznie upadek gabinetu Tusara. Sądzą jednakże, że Tusar utrzyma się nadal na czele rządu.

## Pogani nie jest mordercą Tiszy.

L. WIEDEN. (Telef.) »Acht-Uhr-Blatt« donosi, że Pogani zaprzecza, jakoby brał udział w zamordowaniu Tiszy. Oświadcza on, że w maju przyszłego roku będą komuniści znowu w posiadaniu Budapesztu.

K. BUDAPESZT. (Tel. wł.) Senzacyą dnia stanowi jawienie się ministra wojny Stefana Friedricha przed sędzią śledczym, żądając konfrontacyi z kapitanem Hitthnerem, który jak wiadomo, obwinia Friedricha, że on był intelektualnym sprawcą zamordowania hr. Tiszy. Hitthner przy konfrontacyi oświadczył, że Friedrich był członkiem oficerskiej rady 12, która postanowiła zamordowanie hr. Tiszy.

## Stan wojenny w Siedmiogrodzie.

WIEDEN. PAT. Tel. Comp. donosi z Budapesztu pod datą 2 bm. Z powodu zamachu w Sybinie, w całym Siedmiogrodzie zaprowadzono de facto stan oblężenia. Według sprawozdania z Kolozswaru zamach planowali rumuńscy autonomiści w Siedmiogrodzie. Potem przyłączyli się do tego Sasi, a w końcu i Węgrzy, którzy dotychczas wstrzymywali się od wszelkiego udziału w polityce. Większa część aresztowanych składa się z Rumunów zamieszkałych w Sybinie.

— Znany polityk angielski pos. Ormsby-Gore wygłosił w »Jewish Colledge« przemówienie o sprawie egipskiej, przyczem m. i. powiedział: »Egipt dyktuje zewnętrzną politykę w Palestynie«. Ma on nadzieję, iż dzięki wspólnym wysiłkom Żydów, Anglików i innych Palestyna stanie się środkiem harmonii i pokoju.

— Prezydent Paderewski otrzymał od całego szeregu instytucyj w kraju i sejmu polskiego w Ameryce telegramy, wyrażające mu uznanie za dotychczasową działalność i proszące o zatrzymanie władzy także na przyszłość.

## Clemenceau — przyszłym prezydentem Francyi.

L. WIEDEN. (Telefonem). Z Genewy donoszą, że Clemenceau będzie ubiegał się o godność prezydenta Francyi i że prawdopodobnie skupi koło swej osoby znaczną przewagę głosów.

WIEDEŃ, PAT. Biuro kor. donosi z Paryża dnia 2 bm. Marcel Hutin donosi w »Echo de Paris«, że Clemenceau zamierza się podać do dymisyi dopiero 17 lutego t. j. w dniu gdy nowo wybrany prezydent rozpocznie swoje urzędowanie. Wybór samego prezydenta odbędzie się dnia 2 lutego w Wersalu. Hutin oświadcza, że nie można wątpić, iż Clemenceau na kongresie miałby za sobą większość przynajmniej 700 głosów, gdyby zgodził się na wybór na prezydenta republiki. Co do jego zamiarów, kursują najrozmaitsze pogłoski, atoli nikt nie wie dokładnie jak się Clemenceau zachowa, jeżeli wybór na niego padnie, w szczególności, jeżeli wybór nastąpi jako zamorzutna manifestacya, co również jest możliwe.

## Wynik wyborów do Rad gminnych we Francyi.

**Paryż.** PAT. Wynik wyborów do Rad gminnych znany jest już w 231 miastach okręgowych. Nie są wliczone do tego Paryż i departament Sekwany, następnie Algier i Alzacya i Lotaryngia. Zjednoczeni socyaliści uzyskali w 5 miastach okręgowych większość, socyalistyczni republikanie w 3 miastach okręgowych, radykali i socyalistyczni radykali w 98 miastach, lewicowi republikanie w 82, progresiści w 27, konkonserwatyści w 16 miastach okręgowych większość.

## Bolszewicy wypierają się związku z Niemcami.

KOPENHAGA. (Tel. wł.) Współpracownik pewnego pisma angielskiego ogłasza wywiad z Litwinowem, który zaprzeczył, jakoby Rosya nawiązała stosunki z Niemcami. Przeciwnie, rząd sowjetów stara się zbliżyć gospodarczo do Anglii i Ameryki.

## Rokowania z bolszewikami.

**Paryż** PAT. „Temps“ dowiaduje się z Kopenhagi, że niema widoków na rychłe ukończenie rokowań prowadzonych między delegatem angielskim O'Grady, a Litwinowem, przedstawicielem Rosyi sowieckiej, gdyż tenże stawia nadmierne żądania. Przedewszystkiem domaga się on natychmiastowego zniesienia blokady, co utrudnia bardzo rokowania. Sądzą, że rząd angielski zapyta aliantów zanim powełmie decyzyę, i że obrady przeciągną się czas dłuższy. Korespondent „Morning Post“ donosi ze Sztokholmu że rokowania między O'Grady a Litwinowem nie ograniczają się wyłącznie do kwestyi jeńców, lecz zajmują się szczegółowo, jakkolwiek całkiem nieoficyalnie, ewentualnymi warunkami pokojowymi. Znaczna liczba przedstawicieli Rosyi sowieckiej przybyła do Danii.

## Lenin znowu pesymistą.

BERLIN. (Tel. wł.) »Leipziger Tagblatt« ogłasza senzacyjny wywiad dziennikarza szwedzkiego z Leninem, który miał m. i. powiedzieć: »Nasza dotychczasowa polityka wobec chłopów była w pełnem tego słowa znaczeniu z b r o d n i c z ą. Musimy za wszelką cenę pozyskać sympatye chłopów, w przeciwnym razie grozi nam zupełna ruina. Skoro nie zmienimy z gruntu naszych metod, to zbliżymy się szybko ku katastrofie i zupełnemu upadkowi komunizmu«.

## Ważne reformy rządu bolszewickiego.

**Wiedeń.** PAT. Biuro kor. donosi z Paryża dnia 2 b. m. »Daily Herald« donosi, że po raz pierwszy od czasu kiedy istnieje rząd Lenina, będą mogli uczestniczyć w kongresie sowietów nietylko socyaliści bolszewiccy. Na podstawie dekretu centralnego rosyjskiego komitetu wykonawczego postanowiono, że będą uznani reprezentanci wszystkich stronnictw politycznych czy to kierunku bolszewickiego, czy też socyalistycznego, pod warunkiem, że uznają obronę republiki przeciwko armii białej. Zdaniem dziennika »Sunday Express« jest ta uchwała wynikiem oświadczenia Lloyda Georga, który powiedział, że rząd angielski nie będzie mógł utrzymywać dobrych stosunków z rządem rosyjskim tak długo, jak długo masa ludu rosyjskiego będzie uciskana przez własny jej rząd. Dziennik dodaje, że rząd sowiecki spodziewa się obecnie, iż koalicya wejdzie w stosunki gospodarcze z Rosyą.

## Nowa nota rządu amerykańskiego do rządu meksykańskiego.

**Amsterdam**, PAT. »Handelsbladet« donosi z Waszyngtonu, że rząd amerykański wystosował do rządu meksykańskiego nową notę, w której wskazuje na to, iż jego dwie poprzednie noty traktowane są przez rząd meksykański ze systematyczną obojętnością. Rząd amerykański odnosi wrażenie, że rząd meksykański kpi sobie z Ameryki.

## Korupcya wszędzie.

WIEDEN. (Tel. wł.) Z Zagrzebia donoszą: Pisma belgradzkie omawiają obszernie szereg afer korupcyjnych, w które wmieszani są wszyscy urzędnicy i oficerowie serbscy najwyższych rang. Znany polityk prof. Stanojewicz pisze w »Politika«, że wszędzie panuje bezprzykładna korupcya u góry i u dołu, we wszystkich gałęziach życia i administracyi państwowej. Skandale te przybrały takie rozmiary, że pisma musiały donieść, iż ks. regent Aleksander sam ujął w swe ręce walkę z korupcyą i zarządził energiczne dochodzenie przeciw winnym, z których kilku umknęło zagranicę



## Z „BAGATELI"

### *„Roztwór prof. Pytla", humoreska w 3-ch aktach Bruno Winawera.*

Winawer zironizował już wraz z Wroczyńskim światek studencki w farsie »Gaudeamus« — w »Roztworze prof. Pytla« próbował satyry nietylko na studentów, ale i na przedstawicieli ciała profesorskiego z rektorem na czele, refleksem światła ujemnego oświetlił jedynie rektora Dra Ciołka, profesora prawa, godząc w tego niemoralnego moralistę pociskami zjadliwego sarkazmu — pozatem patrzy na innych przez szkiełka szczerej sympatyi. Bardzo powoli ciągnąca się akcya humoreski kulminuje w punkcie wynalazku prof. Pytla, że w polu elektromagnetycznem skręca jego roztwór płaszczyznę polaryzacyi. Ten wynalazek genialnego fizyka Faradaya (koło r. 1830) tylko miejscami nasuwa autorowi udatne żarty. Akt pierwszy jest przydługi, ostatni najzupełniej zbędny, bo powtarza i rozwleka rzeczy dobrze nam znane, o samym roztworze, podobnie jak o banalnych zaręczynach Dra Gordona z p. Mirą powinnibyśmy się stanowczo w końcu drugiego aktu dowiedzieć. Pełen werwy i zacięcia jest akt środkowy, w którym p. Winawer sypie rakiety dowcipów. Żywo uchwycone są główne sylwetki — podrzędne banalnością swą przypominają wiele podobnych figur.

Sztukę tę uratuje znakomita gra ensemblu artystów, którzy kierowani wprawną ręką reżysera p. Czarnowskiego dzięki bystrej swej inteligencyi aktorskiej dali widzom prawdziwą biesiadę artystyczną. Poważne wskazówki reżysera potrzebne są jedynie pp. Bystrzyńskiemu i Posiadłowskiemu. P. Trzywdar stworzył klasyczny typ roztargnionego, życiowo niezaradnego profesora, zasklepionego wyłącznie w swym światku naukowym.

Artysta ten wraz z utrzymującymi doskonałą miarę w komiźmie pp. Dąbrowską, Noskowskim, Czarnowskim i Berskim grali tak, że zapomina się o usterkach humoreski. Z uznaniem podkreślać należy, że teatr »Bagatela« zwraca stale uwagę na wykwintne piękno kobiecej toalety. Stroje p. Brucz—Orwidowej świadczą o wytwornym smaku estetycznym. Odnośnie do inscenizacyi drugiego aktu nie możemy zgodzić się z reżyseryą: w laboratoryum słusznie umieszczone są dwa stoły doświadczalne naprzeciw siebie wraz z maszyną influencyjną prof. Holtza, innymi aparatami elektrycznymi i optycznymi. Dlaczegoż jednak uczeń przychodzący właśnie do pracy zastaje odrazu stoły *eksperymentalne* zawalone całą masą próżnych próbówek, eudyometrów, menzurek, kolbek, retort i t. d.?? Zbędne przyrządy należało umieścić w osobnej szafce, lub stole przeznaczonym jedynie dla przyborów. Zresztą wywiązała się reżyserya nader zaszczytnie ze swych zadań.

*Dr. Fallek.*

*ZGRZYTY.*

## Szał tańca.

Dawniej człowiek gdzieś w tancbudzie
Męczył polkę w srogim trudzie
Lub z wyciętą po pas dziewą
Sunął walca w prawo, lewo,
Myśląc z dumą, że potrafi
Mistrzem być w choreografii.

Dziś zmienione, nowe czasy
Kopły w — plecy obertasy,
Gdzieś z Hiszpanii, czy Brytanii
Inne tańce niosą w dani,
Zewsząd słychać: „Fox-trott, tango!
Panie Koren, zna już Pan go?..."

Gdyś nie chsm jest albo kołysz,
To się w biodrach zgrabnie kołysz,
Walca tańczy dziś hołota,
Zaś elita tańcz fox trotta.
Niech się cały świat wywraca,
My tańczymy jazza, jazza!...

KOREN

# KRONIKA.

Kraków, 4 grudnia.

**Tańczący antysemita.** Pan Gruszczyński jest z zawodu właścicielem biura tanecznego przy ul. Jagiellońskiej a dzierżawcą sali tanecznej w hotelu Saskim. Z zamiłowania zaś jest — antysemitą. Antysemityzm p. Gruszczyńskiego nie jest zaletą oddziedziczoną, lecz raczej uczuciem przezierającem się z należytą ostrożnością, w miarę możności i potrzeby, poprzez wyprasowany gors tego dżentelmena. Żydków, których z braku danserów aryjskiego pochodzenia potrzebuje, kocha, przyjmuje ich i gości z wyszukaną grzecznością i z należytem dla ich nożnej inteligencyi zrozumieniem. Atoli Żydówki, chcące w salonach tego mistrza zgłębić sekreta twostepa, traktuje z gburowatą szczerością swych antysemickich instynktów ze względu na dostateczny zastęp kandydatek nie mojżeszowego wyznania. Spodziewamy się, że młodzież żydowska udzieli tańczącemu antysemicie lekcyi odpowiedniego zachowania się.

**Banknoty koronowe.** Wobec znacznej ilości zniszczonych i podartych banknotów koronowych, szczególnie jedno i dwukoronowych, będących w obiegu — informuje nas Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa — która objęła likwidacyę byłego Banku austro-węgierskiego, że z powodów technicznych wymiana takich not jest czasowo niewykonalna. Nieprzyjmowanie w obrocie handlowym banknotów brudnych i podartych, o ile te są podklejone papierem przeźroczystym, jest nieusprawiedliwione, a pogłoski o mniejszej wartości płatniczej takich not mają podstawę albo w nieznajomości stosunków, a częściej polegają na spekulacyi, której w obecnych czasach przejściowych przed unifikacyą waluty nastręcza się rozległe pole. Banknoty Banku austro-węgierskiego nawet zniszczone mają i nadal pełną swą wartość obiegową.

**St. Gruszczyński w Teatrze Powszechnym.** Stan. Gruszczyński, świetny nasz tenor, wystąpi w teatrze Powszechnym dnia 5 i 6 bm. w operze komicznej J. Straussa „Baron cygański."

**Józef Mann**, najznakomitszy tenor polski, wystąpi w koncercie w środę 17 bm. w sali »Sokoła". Bilety do nabycia w księgarni Ebcria ul. Sławkowska (Hotel Saski.)

**Amalia Bartfeld** rodaczka nasza, pochodząca z Krakowa, zdobywająca laury za granicą, mistrzyni gry skrzypcowej wystąpi w Krakowie 13 bm. w sali „Sokoła". Bilety są już do nabycia u. J. Rudnickiego Linia A—B.

**Jadwiga Dębicka**, primadonna opery wiedeńskiej, wystąpi u nas z jedynym koncertem w niedzielę 7 bm. w sali „Sokoła". Bilety do nabycia u J. Rudnickiego Linia A—B.

**Olga Bauer Pilecka.** We czwartek 11 bm. wystąpi u nas niesłyszana dotąd w Krakowie śpiewaczka wielkiej opery wiedeńskiej Olga Bauer-Pilecka, obdarzona przepięknym, głębokim głosem mezzo sopranowym. Bilety są już do nabycia u J. Rudnickiego Linia A—B.

**Poranek Gounoda** odbędzie się, z powodu ogłoszonego na niedzielę nadchodzącą koncertu plebiscytowego, w dzień następny tj. w poniedziałek 8 bm. Jako prelegent wystąpi dr Józef Reiss w bogatej części ilustracyjnej zaś: Br. Ostoja-Preidlowa, Piotr Kowal; St. Romanowski i Stan. Lipski. Bilety wcześniej do nabycia u J. Rudnickiego Linia A—B.

**Afera z pasami transmisyjnymi.** Na polecenie władz wojskowych policya w dniu wczorajszym dokonała aresztowania 35-letniego Jana Gaca, technika warszawskiej firmy Norblina. Gac wysłany został przez firmę swą do tutejszej zbrojowni, dla podjęcia 6 beczek smarów z przesyłki 2 wagonów maszyn, nadeszłych pod adresem zbrojowni. Jak się okazało, w beczkach tych rzekomo ze smarami do maszyn, przemycano dla wspomnianej firmy pasy transmisyjne, wartości ponad milion koron. Dalsze śledztwo w tej aferze prowadzi policya łącznie z wojskowością

**Aresztowanie kawiarzy i restauratorów.** W związku z samowolnem podwyższeniem cennika potraw i napojów oraz strajkiem, policya zarządziła onegdaj aresztowanie kilku kawiarzy i restauratorów, którzy byli inicyatorami paskarskich planów. Kiedy policya we wtorek chciała kawiarzy aresztować, żadnego z nich nie zastała ani w lokalu ani w mieszkaniu prywatnem. Dopiero w dniu wczorajszym wszyscy zgłosili się do prokuratoryi, skąd odstawiono ich do więzień sądu okręgowego karnego. Aresztowani są: Leon Piątkowski, właściciel cukierni z grotą przy ul. Floryańskiej, Bański, właściciel kawiarni „Secesya", Bolesław Górski, właściciel kawiarni centralnej (dawniej Bisanca) oraz Roman Madejski, właściciel cukierni Michalika.

Aresztowania te może wreszcie ukrócą lichwę, uprawianą w restauracyach i kawiarniach Krakowa.

**Skonfiskowana mąka.** Ekspozytura policyi na Podgórzu skonfiskowała wczoraj 400 kg mąki; właściciel tego skarbu jest nieznany, gdyż w czasie konfiskaty ulotnił się.

**Brylantowy kolczyk** jest do odebrania w ekspozyturze policyi na Podgórzu, Plac Zgody 4.

**Za przemycanie sacharyny** i niedozwolony handel tym artykułem aresztowano 22 l. Mojżesza Buchheistera i skonfiskowano mu 108 pudełek sacharyny.

**Ujęcie bohaterów głośnych kawałów złodziejskich.** Niejednokrotnie donosiliśmy o kawałach, jakich dopuszcza się para złodziejska, wyłudzając od łatwowiernych przyjezdnych pieniądze, za które wsuwają im kopertę ze zwitkiem banknotów. Przed tygodniem ujęła policya jednego z oszustów w osobie 27-letniego Wład. Chmielowskiego z Warszawy, a w dniu wczorajszym aresztowano 26 letnią siostrę jego Stanisławę w chwili gdy znanym sposobem chciała wyłudzić od wieśniaka Oliwy z Sułkowic większą gotówkę. Trzeci spólnik zdołał umknąć.

**Za paserstwo** aresztowano 35 l. Minę Ramer, która nabyła rzeczy skradzione w nocy z 28 na 29 z. m. w zakładzie odzieżowym w Dąbiu.

**Kieszonkowiec.** W masarni Kurkiewicza przy ul. Grodzkiej aresztowany został 27 l. Tad. Zmuda w chwili, gdy adwokatowi P. wyciągnął portfel z 3000 K.

### KOMUNIKATY.

**W piątek** 5 bm. o g. 7 i pół wiecz. odbędzie się w centr. Związku handlowców i urzędników pryw. odczyt na tem. „Choroby zawodowe" Prelegent dr B. Englaender. Wstęp wolny.

**Hatikwah.** W najbliższych dniach rozpocznie się bezpłatny kurs języka hebrajskiego dla początkujących. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od 7—9 w. w lokalu org. Stradom 15.

**Ezra.** Począwszy od niedzieli 7 bm. biblioteka „Ezra" (Sławkowska 2) będzie otwartą codz. od g. 5—8 z wyjątkiem piątków i sobót. Czytelnia również zostanie wkrótce otwartą.

**Z org. kobiet żyd.** Dziś we czwartek o g. 7 w. odczyt dra Nichtbergera w lokalu Stradom 15 n. t. Przemysł domowy i artystyczny (z demonstracyami). Goście mile widziani.

**REPERTUAR TEATRU J. SŁOWACKIEGO**
Czwartek: Jeszcze wczoraj
Piątek: Dziady.
Sobota: Nerwowi (kom. w 3 akt. W. Sardou)

**REPERTUAR M. TEATRU POWSZECHNEGO**
Czwartek: Siostra Helena
Piątek: Baron cygański
Sobota; Baron cygański.

**REPERTUAR „BAGATELI"**
Czwartek: Roztwór prof. Pytla.
Piątek: Roztwór prof. Pytla
Sobota: pop. „Przedstawienie dla dzieci."
wiecz. Panna służąca.

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH."
Czwartek: Romans na dachu.
Piątek: Polska krew.

# Dział gospodarczy.

**Skóra.** Ostatnio podwyższono u nas ceny skór surowych o 100 i więcej procent.

**Obuwie z drewnianą podeszwą** kupują chłopi po cenie 100 K.

**Cały przemysł obuwia** we Wiedniu pracuje obecnie dla eksportu. Dania płaci fabrykantom wiedeńskim swemi pełnowartościowemi koronami. Szwecya, Norwegia i Holandya zakupują, co im się tylko pod rękę nawinie. Za stopę bokskalbu płacą we Wiedniu 92 koron.

**Żelazo.** W Niemczech podwyższyły huty ceny wszelkich gatunków żelaza i o 750 marek za 1000 kg.

**Bank austro węgierski** we Wiedniu ogłasza, że z dniem 23 listopada b. r. miał w obiegu 50916 milionów not koronowych.

**»Diana Bad«**, znany hotel we Wiedniu, wybudowany podczas wojny, zakupił obecnie pewien kupiec amerykański za 70.000 dolarów.

GIEŁDA KRAKOWSKA z dnia 3 bm.

| Waluty: | Ofiar. żądano | tranzakcye: |
|---|---|---|
| Marki polskie | 150 — 160·— | —.— |
| Ruble carskie po 100 rb. | —·— —·— | —·— |
| „ „ „ 500 „ | 200 — 215·— | 210.— |
| „ dumskie | —.— —.— | —·— |
| „ drobne | —·— —·— | —·— |

**Giełda wiedeńska.** WIEDEŃ. PAT. Kursa dewiz z dnia 3 b. m.: Renta majowa 92,— Austryacka renta koronowa 84·50, Renta lutowa 93·— Węgierska renta koronowa 99·50, Losy tureckie 1260 Priorytety kolei południowej 9950, Anglobank 628, Bankverein 682, Bodenkredit 1648, Zakład kredytowy 1016 Depozytowy 746, Länderbank 1019, Merkur 744, Unionbank 772, Živnostenska banka 1469, Kolej północna —.— Kolej południowa 251, Alpiny 3015, Berg u. Hütten 7800, Krupp 942, Poldihütte 1900, Pragereisen 4785, Rima 2050, Skoda 1516, Zieleniewski —·— Apollo 4900, Fanto 10800, Galicyjskie Karpaty 10000 Galicya 11600, Shodnica —.— Węgierski bank kredytowy 1290. Koleje austryackie 3340, Węgierskie koleje —.—

PRAGA. PAT. Kurs dewiz i banknotów niezmieniony.

# Z kraju.

**Agitacya antysemicka przeciw sędziemu żydowskiemu.** Ministerstwo sprawiedliwości zamianowało łódzkiego adwokata przysięgłego, p. Adolfa Kohna, prezesem łódzkiego sądu okręgowego. Nominacya Żyda na tak wysokie stanowisko, która uzyskała już potwierdzenie Naczelnika Państwa, wywołała niezadowolenie wśród łódzkich urzędników sądowych i sędziów, którzy po odbytej w tej sprawie naradzie wysłali do p. Kohna delegacyę z prośbą o rezygnacyę ze swego urzędu. P. Kohn oświadczył, iż nie zamierza zrzec się swego stanowiska, ustanowionego drogą urzędową. Urzędnicy sądowi wysłali tedy delegacyę do ministra sprawiedliwości z protestem przeciw tej nominacyi. Minister sprawiedliwości odpowiedział, iż nominacya nie może być cofnięta wobec uzyskania już podpisu Naczelnika Państwa. Odpowiedź ta jeszcze bardziej wzmogła »oburzenie« antysemickich urzędników sądowych.

**W sprawie wydalonych kolejarzy-Żydów w Warszawie.** Na interwencyę klubu sejmowego przy T. Ż. R. N. o usunięcie z warsztatów kolejowych przy dyr. żel. Warsz.-Wied. 3 robotników żydowskich i jednego robotnika Żyda z kolejki podjazdowej w Jędrzejowie, Ministerstwo kolei żelaznych odpowiedziało, iż kolejarze owi usunięci zostali od obowiązków służbowych na skutek zbiorowego protestu ich współtowarzyszy pracy. Po rozpatrzeniu sprawy powyższej wydane zostało zarządzenie dopuszczenia do służby dwóch wydalonych Żydów, trzeci nie mógł być przyjęty, gdyż ofiarował wynagrodzenie swemu zwierzchnikowi za przywrócenie mu posady. Sprawa 4-go z kolei pracownika, który służył na kolejach, pozostających pod zarządem władz wojskowych skierowana została do Ministerstwa spraw wojskowych.

**Echa pogromu listopadowego we Lwowie.** Przed wzmocnionym trybunałem, któremu przewodniczył radca Piskozub stanął wczoraj Feliks Stupiński. Akt oskarżenia zarzuca mu, że 23 listopada zeszłego roku wraz z dwoma uzbrojonymi, a niewyśledzonymi dotąd towarzyszami wpadł do mieszkania Werbnera zamieszkałego przy ul. Teodora l. 5. którego biciem i groźbami zmusił do oddania ubrań i zapasów żywnościowych. Po przeprowadzonej rozprawie trybunał skazał Stupińskiego na 3 lata ciężkiego więzienia, obostrzonego ciemnicą i twardem łożem co kwartału. Oskarżony wyroku nie przyjął.

**Umorzenie sprawy prasowej.** W swoim czasie wytoczona została sprawa przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi dziennika »Lebensfragen« p. Wałachowi za

wydrukowanie wiadomości o obcięcie brody Żydowi przez »uzbrojonego«. Lecz po przeprowadzeniu dochodzenia p. W. zawezwany został do sędziego śledczego, gdzie mu oświadczono, że postępowanie karne przeciwko niemu zostaje umorzone, gdyż okazało się, że fakt obcięcia brody miał rzeczywiście miejsce.

**Komitet chajremowy we Lwowie.** Po zniesieniu przez magistrat lwowski taryfy maksymalnej, zastanowił także swoje czynności żydowski komitet »chajremowy«, który przez pół roku wywierał skuteczny wpływ na zwalczanie zachłanności paskarskiej. Obecnie komitet rozpoczął na nowo swoje czynności, poprzednio jednak nastąpiła reorganizacya dotychczasowego składu tego komitetu. Usunięto z niego szereg osób nie nadających się do jego składu i powołano doń reprezentantów wszystkich żydowskich stronnictw politycznych, organizacyj kupieckich, rzemieślniczych i robotniczych. Komitet zwrócił się w odezwie żydowskiej i polskiej do reprezentantów i kupców, by kres położyli nadmiernemu wyzyskowi konsumentów, a do publiczności, by o każdym wypadku przekroczenia taryfy »chajremowej« zawiadamiała komitet, który chce działać jako organ pomocniczy Urzędu walki z lichwą i spekulacyą towarową.

**Radni żydowscy w Kongresówce.** Ankieta podjęta przez organ. syon. ustaliła, że w 73 miastach jest 596 radnych żydowskich. Z tego syonistów jest 173, ortodoksów 99, bundowców 68, mizrachistów 61, poalej-syon. 54 rzemieślników 20, ludowców, 20, kupców 10 »fereinigte« 7, asymilatorów 6, bezpartyjnych 3.

**Pomysły sędziego.** »Kuryer Lwowski« donosi z Warszawy: Dr Seliger jest dyrektorem państwowej loteryi. Chcąc zorganizować loteryę w Polsce, napisał list po niemiecku do państwowej loteryi dolnoaustryackiej do Wiednia z prośbą o pewne wyjaśnienia. List dostał się jakimś cudem do sędziego śledczego, który zdaje się językiem niemieckim nie władał. Sędzia nie będąc zupełnie sprawy, kto jest p. Seliger, zarządził jego aresztowanie. Jakież było zdziwienie p. Seligera, kiedy do biura jego wszedł agent policyjny i oświadczył mu, że ma polecenie odprowadzić go do więzienia za własnowolne urządzenie loteryi. Na nic się zdały wszelkie tłumaczenia dra Seligera, że ma prawo urządzać loterye jako dyrektor państwowej loteryi. Rozkaz został spełniony i pan Seliger został odprowadzony z biura do więzienia. Po kilku dopiero go dniach spostrzeżono pomyłkę i wypuszczono go na wolność.

**Afera cukrowa.** Lwowski »Dzień« donosi: »Jak się dowiadujemy, kilku konduktorów, warsztatowców i maszynistów kolejowych założyło rodzaj spółki zarobkowej dla sprowadzenia większej ilości cukru do Lwowa. W tym celu zestawili w Tarnopolu pociąg z wozów, wysyłanych samowolnie ze Lwowa przy poszczególnych pociągach, wyjechali ze stworzonym w ten sposób pociągiem do Zasławia (w b. Kongresówce) przywieźli stamtąd do Lwowa sześć wagonów cukru, z których po jednym wagonie otrzymały konsumy konduktorów, warsztatów i personalu parowozowni. Co się stało z dalszymi trzema wagonami cukru, śledztwo, wszczęte natychmiast przez Lwowską Dyrekcyę kolejową, nie stwierdziło dotychczas. Jeden z uczestników tej »wyprawy« został już zawieszony w urzędowaniu. Sprawa zostanie oddana prawdopodobnie sądowi karnemu.

Najciekawszą w powyższej aferze i dotąd niebywałą w dziejach tak licznych niestety nadużyć kolejowych jest okoliczność, niewyjaśniona jeszcze przez władze kolejowe, jak mogła wspomniana na wstępie spółka bez wiedzy i zezwolenia dyrekcyi kolejowej zestawić osobny pociąg i podróżować z Tarnopola do Zasławia a następnie z tej stacyi do Lwowa«.

**Obuwie dla biednych Żydów w Polsce i na Litwie.** Angielscy Żydzi zebrali ostatnio 50 tysięcy funtów str. na odzież i bieliznę dla biednych Żydów w Polsce i w okupowanych przez polskie wojska miejscowościach na Wschodzie. Od rządu angielskiego żydowski komitet otrzymał na ten sam cel drugie 50 000 funt. str., co powiększy wzmiankowany fundusz do 100000 funt. str. — Za pieniądze te zakupione są w Anglii 40 tysięcy par obuwia, koszule i t. d. w ogólnej liczbie 40.000 podobnych garniturów. — Każdy otrzyma całkowity garnitur. — Już za trzy tygodnie przybędzie do Warszawy pierwszy transport.

Ameryk. żyd. kom. żyd. obstalował w Wilnie 10 tysięcy par obuwia dla Żydów na Litwie. Obuwie będzie wyrabiane w żydowskiej fabryce kooperatywnej; obstalunek ten wynosi 1200000 marek.

## Ze świata.

**Skład Izby francuskiej.** Nowa Izba francuska będzie się składała ze 154 adwokatów, 104 właścicieli większej własności, 77 przemysłowców, 47 lekarzy i aptekarzy, 44 dziennikarzy, 37 profesorów i nauczycieli, 35 urzędników, 26 oficerów, 16 urzędników prywatnych, 15 robotników, 7 księży 2 awiatyków i 4 aktorów.



Redaktor naczelny i odpow. Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukiem M. Deutschera w Krakowie, B. Ciała 10 — Tel. 1556.